

PD-312 CV-19
M.A. Sanskrit (3rd Semester)
Examination, Dec.-2020
Paper-III

Name/Title of Paper- Rasdhvani Siddhant-I
Time : Three Hours]

(Maximum Marks : 80
[Minimum Pass Marks : 29

नोट : दोनों खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित हैं।

Note : Answer from both the Sections as directed. The figures in the right-hand margin indicate marks.

खण्ड / Section-A

1. सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः - 1x10=10
क. भुवित्तिवादः कस्य रससिद्धान्तः?
ख. अनुमितिवादः कस्य मतम्?
ग. व्यभिचारी भावाः कातिघा?
घ. कतिसंख्यकाः स्थायीभावाः?
ङ. "अयं स रश्नोत्कर्षी" कस्योदाहरणम्?
च. अभिधयः कः व्यञ्जनां सिद्ध्यति?
छ. मुख्यार्थहतिः किम्?
ज. पददोषः कतिविधः?
झ. अप्रयुक्तं कीदृशं पददोषः?
ञ. कुमारसम्भवे रतिविलापे कीदृशः रसदोषः?
2. सर्वे लघुउत्तरीयाः प्रश्नाः साधनीयाः - 2x5=10
क. स्थायी भावानां परिचयो देयः।
ख. उत्पत्तिवादः समासेन प्रस्तूयताम्।
ग. रसाभासः उदाहर्तव्यः।
घ. श्रुतिकदुपहदोषः वर्णनीयः।
ङ. स्थायीभावस्य स्वशब्दवाच्यतादोषः वर्णयन्तु।

खण्ड / Section-B

15x4=60

- दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः—
3. भट्टटनायकस्य रससिद्धान्तः प्रतिपादनीयः।
अथवा
रतिर्देवादिविषया व्यभिचारी तथाञ्चितभावः प्रोक्तः इति व्याख्यायताम्।
 4. सौज्यमिषोरिव दीर्घदीर्घतरोऽभिधा व्यापारः इति समीक्षाताम्।
अथवा
गुणीभूत व्यङ्ग्यकाव्यस्य कोऽपि चत्वारो भेदाः प्रतिपादनीयाः।
 5. दोषसामान्य लक्षणं बिलिख्य केऽङ्कि चत्वारो पददोषाः वर्णनीयाः।
 6. अधस्तनेषु केऽपि चत्वारो रसदोषाः प्रतिपादनीयः—
क. व्यभिचारीभावस्य स्वशब्दवाच्यता
ख. अनुभावस्य कष्टकल्पना
ग. विभावस्य कष्ट कल्पना
घ. रसस्य स्वशब्दवाच्यता
ङ. अकाण्डे प्रथनम्
च. प्रकृतिनां विपर्ययः